

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΡΜΟΝΙΑ

..... τεύχος 21 ===== II-2001 .....

ΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ: Βήμα Δεύτερον.

Η εκ βάθρων αναδιοργάνωση των εργασιακών σχέσεων, με στόχο τη γενική υποτίμηση της εργατικής δύναμης, απαιτεί πρωτίστως μια ρηξικέλευθη πολιτική και δευτερευόντως ταχύτες διορθωτικές κινήσεις.

◆ Ο εργασιακός νόμος του 1998 αφενός διόρθωσε την υστέρηση στη νομική πλαισίωση ορισμένων ήδη υπαρκτών εργασιακών σχέσεων και συνθηκών (δυνατότητα του κάθε αφεντικού να συνάπτει ατομική σύμβαση με τον μερικώς απασχολούμενο, μετατροπή των εργαζομένων κατ' οίκον, στο φασόν, την τηλεργασία, σε ....εργολάβους ώστε να μην έχουν τα "δικαιώματα" που προβλέπουν οι συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας, όπως π.χ. Ι.Κ.Α., αποζημίωση απόλυσης, επιδόματα Χριστουγέννων, Πάσχα, άδεια κ.λπ.), και αφετέρου εισήγαγε α) τα Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης για περιοχές με μεγάλη ανεργία, που επιτρέπουν την πρόσληψη μακροχρονίως ανέργων, κατά κανόνα ειδικευμένων εκ πείρας ή εκ σπουδών, με ημερομίσθιο/μισθό ανειδίκευτου, προσφέροντας έτσι στα αφεντικά εξειδικευμένη εργασία σε φθηνή τιμή, μεταμφιεσμένη σε "κίνητρο για προσλήψεις με στόχο τη μείωση της ανεργίας". β) την ευέλικτη διευθέτηση του χρόνου εργασίας. Η διάταξη αυτή ήθελε να εξοικειώσει αρχικά τους εργαζόμενους των μεγάλων επιχειρήσεων του ιδιωτικού και του ευρύτερου δημοσίου τομέα με την έννοια της ευελιξίας, μεταμφιεσμένης σε "εξορθολογισμό της λειτουργίας των επιχειρήσεων για την κάλυψη των αναγκών της παραγωγής και την αποφυγή απολύσεων". Οι απολύσεις έχουν να κάνουν με τον Ιδιωτικό τομέα, ενώ στον ευρύτερο δημόσιο τομέα ο εξορθολογισμός ισοδυναμεί με "εξυγίανση που θα καταστήσει κερδοφόρες τις επιχειρήσεις". Η αναγκαιότητα της εξοικείωσης των εργαζομένων με την έννοια της ευελιξίας άφηνε στη διάθεσή τους την εφαρμογή ή όχι αυτής της διευθέτησης. (Η γενικευμένη ανομία που επικρατεί στις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις πρωτίστως του Ιδιωτικού τομέα, κάθε άλλο παρά καθιστά επιτακτική ή έστω επείγουσα την εφαρμογή της ευελιξίας σ' αυτές.)

◆ Ο πρόσφατος εργασιακός νόμος α) διορθώνει τη μερική απασχόληση, με τη δυνατότητα τρίωρων συμβάσεων προσαυξημένων κατά 7,5%, μήπως γίνει έτσι ελκυστική και επιτευχθεί ο στόχος της αύξησής της από 6% σε ποσοστό 15-20% επί των απασχολούμενων, που είναι στην υπόλοιπη Ευρώπη, κρύβοντας έτσι αρκετό ποσοστό ανεργίας, δυσκολεύοντας την απόκτηση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, την απολαβή πλήρων κοινωνικών παροχών κ.λπ. β) μειώνει τις εργοδοτικές εισφορές κατά 2% για μισθούς μέχρι 200.000 δρχ, συμβάλλοντας έτσι στην διαρκή καθήλωση των μισθών αυτών στο όριο αυτό γιατί αλλιώς τα αφεντικά δεν θα ωφελούνται της σχετικής διάταξης. γ) καταργεί ουσιαστικά την υπερωρία, δηλαδή την αναγκαστική νόμιμη επιλογή που είχαν οι εργαζόμενοι για ν' αυξήσουν λίγο τον πενιχρό μισθό τους, ωθώντας τους έτσι στην άλλη επιλογή: τη "μαύρη" εργασία. τέλος, η αναπροσαρμογή των ορίων απολύσεων δείχνει το εταιρικό μέγεθος που έχει ως στόχο της η ευελιξία και τον τρόπο εξουδετέρωσης όσων την εναντιώνονται, κάτι που αν συνδυαστεί με την παραπομπή της εφαρμογής ή όχι της ευελιξίας στη Διαιτησία (ΟΜΕΔ--δηλαδή στην τριμελή οικογένεια ΓΣΕΕ-Κυβέρνηση-ΣΕΒ) καθιστά άκρως ελκυστική την Ιδιωτικοποίηση των επιχειρήσεων του ευρύτερου Δημοσίου τομέα.

◆ Η υποτίμηση της "ντόπιας" και "ξένης" (μέσω του νόμου περί μετανάστευσης) εργατικής δύναμης, η δια νόμου επιβολή συνθηκών "μαύρης" εργασίας, δεν γίνεται αντιληπτή από πολλούς του "χώρου". Κάποιοι είδαν στην ευελιξία "αύξηση του ελεύθερου χρόνου" κι άλλοι θεωρούν δεδομένη τη νομιμοποίηση (=ανάτιμηση της εργατικής δύναμης) όλων των μεταναστών "για τη διάσωση των ασφαλιστικών ταμείων", τα οποία όμως οι κυβερνήσεις υπονομεύουν εδώ και 15 χρόνια ώστε ν' αποκτήσει--λίαν συντόμως--η μορφή τους το περιεχόμενο μιας ασφάλισης ατομικής ευθύνης/μέριμνας. Τόση έκπτωση σκέψης/θεώρησης....

Η συστηματική μόλυνση της τροφικής αλυσίδας δεν είναι παρά απόρροια της συστηματικής εμπορευματοποίησης της αγροτικής παραγωγής (γεωργία, κτηνο/πτηνοτροφία, ιχθυοκαλλιέργειες κ.λπ.). Για τις ανάγκες δε αυτής της εμπορευματοποίησης, δηλαδή για την όλο και μεγαλύτερη αύξηση των κερδών των εταιριών, που επέβαλαν και ελέγχουν πλέον αυτήν την εμπορευματοποίηση, άρχισε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο η βαθμιαία εκμηχάνιση των διαδικασιών παραγωγής του αγροτικού τομέα, σε βαθμό ώστε εδώ και 30 τουλάχιστον χρόνια να έχουν πλέον μετατραπεί οι μέθοδοι αγροτικής παραγωγής σε καθαρά **βιομηχανικές** μέθοδοι αγροτικής παραγωγής. Για να έχουμε βεβαίως πλήρη αντίληψη του προβλήματος πρέπει να πούμε ότι το επίθετο "συστηματικός", που χρησιμοποιούμε, θέλει να δηλώσει αφενός ότι η μόλυνση προκύπτει από τη λογική ενός **συστήματος κοινωνικής σχέσης** και αφετέρου από την **μεθοδική** (συστηματική) εφαρμογή αυτής της συστημικής λογικής στην πράξη. Φυσικά αναφερόμαστε στο **καπιταλιστικό σύστημα** και τη λογική που το διέπει: την **εκμετάλλευση**, όχι μόνο των ανθρώπων, αλλά και κάθε "πλάσματος" της πανίδας και της χλωρίδας που μπορεί να αποφέρει κέρδη.

● Οι μονοκαλλιέργειες, που εφαρμόστηκαν εκτεταμένα μετά τον Β'Π.Π., έφεραν και τη μαζική εξάπλωση των ζιζανίων, η οποία απαίτησε την μαζική χρήση και εξάπλωση των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων. Επιπλέον, η εξαφάνιση της καλλιέργειας μιας ποικιλίας ειδών σε κάθε περιοχή και η αντικατάστασή της από την μονοκαλλιέργεια τεραστίων εκτάσεων αρόσιμων εδαφών, φτώχυναν σε ουσίες τα εδάφη αυτά και στην πραγματικότητα "κάηκαν" από την χρήση των χημικών. Αποτέλεσμα; Άλλος ένας καπιταλιστικός επικερδής φαύλος κύκλος: τα χημικά "καίνε" τα χωράφια, όμως δίχως αυτά δεν μπορεί πλέον να υπάρξει επικερδής (μονοκαλλιεργητική) γεωργική παραγωγή. Σε αυτόν τον φαύλο κύκλο, η όλο και μεγαλύτερη αντοχή των ζιζανίων ευθυγραμμίζεται με την όλο και μεγαλύτερη αύξηση κερδών των εταιριών από τις πωλήσεις αρχικά ζιζανιοκτόνων, και στη συνέχεια γενετικά μεταλλαγμένων σπόρων, που λόγω της μετάλλαξής τους είναι συνάμα και ζιζανιοκτόνα!! Έτσι, έχουμε τώρα έναν αντικειμενικό δείκτη της ποιοτικής πλέον εξάρτησης του πρωτογενούς τομέα από έναν ελάχιστο αριθμό εταιριών όπως π.χ. η Μονσάντο, η Σίμπα-Γκέιτς, η Ντυ-Πον, η Νοβάρτις και δυο-τρεις άλλες. Αν, στην αρχική φάση της, η εμπορευματοποίηση αφορούσε το τελικό προϊόν της αγροτικής παραγωγής, το οποίο παραγόταν για να καλύψει τις ανάγκες όχι του ίδιου του παραγωγού του αλλά, μέσω της πώλησής του, τις "ανάγκες μιας αγοράς", τώρα (δηλαδή, εδώ και 30 χρόνια) η εμπορευματοποίηση δεν αφορά μόνο το προϊόν αλλά το ίδιο το μέσον παραγωγής του προϊόντος, που, χάρη στην καπιταλιστική τεχνολογία, έγινε το ίδιο εμπόρευμα. Στην γεωργία π.χ. ο γεωργός δεν είναι εξαρτημένος από τη Μονσάντο μόνο σε ό,τι αφορά την προστασία των καλλιεργειών του από τα ζιζάνια, αλλά και σε ό,τι αφορά την "μονάδα" αναπαραγωγής των καλλιεργειών του, γιατί οι σπόροι της Μονσάντο είναι μεν ανθεκτικοί στα ζιζάνια, αλλά είναι ταυτόχρονα και "στείροι", με αποτέλεσμα ο γεωργός να είναι αναγκασμένος να αγοράζει σπόρο **κάθε χρόνο**. Ολοφάνερα, εκτός από το προϊόν έχουν πλέον εμπορευματοποιηθεί και τα μέσα παραγωγής προϊόντων.

● Τα ίδια βεβαίως ισχύουν και για την κτηνο/πτηνοτροφία, όπου τα κέρδη των καπιταλιστών απαιτούν την **κατασκευή** κοτόπουλων σε 25 ημέρες (ενώ η φυσιολογική τους ανάπτυξη απαιτεί 3 μήνες), μοσχαριών άνω των 500 κιλών σε 5-6 μήνες (ενώ η φυσιολογική τους ανάπτυξη απαιτεί 4 και πάνω χρόνια), χοίρων, ψαριών κ.λπ. Γιατί γίνεται αυτό; Διότι "τα κέρδη από την τεχνητή πάχυνση των ζώων είναι αστρονομικά και είναι εφάμιλλα εκείνων από τα ναρκωτικά....υπάρχει μια "μαφία ορμονών" που έφθασε να δολοφονήσει κτηνίατρο και να απειλήσει ευρωβουλευτές για να μην αποκαλυφθεί", διαβάζουμε σε μια αστική εφημερίδα, η οποία, όπως κάθε αστική εφημερίδα που σέβεται τον εαυτόν της—δηλαδή τα συμφέροντά της, προσπαθεί να προσανατολίζει πάντοτε τον αναγνώστη σε κάποια "μαφία διοξινών" ("βελγικά" κοτόπουλα), "μαφία ορμονών" ("αγγλικές" τρελές αγελάδες), "μαφία ντοπαρίσματος" ("αυστρο-γερμανικά" γουρούνια)—μαφίες/μειονότητες που κυνηγούν το υπερκέρδος και που είναι ως εκ τούτου κακές, εν αντιθέσει με τους καπιταλιστές/συντριπτική πλειονότητα που κυνηγούν το ....απλό κέρδος και που είναι ως εκ τούτου καλές.

● Οι αγροτικές (γεωργικές, κτηνο/πτηνοτροφικές κ.λπ.) επιχειρήσεις και μονάδες παραγωγής δεν είναι "μαφίες" αλλά νόμιμες καπιταλιστικές επιχειρήσεις, που προσπαθούν δεκαετίες τώρα να μας πείσουν ότι οι μονοκαλλιέργειες, οι συνθήκες παραγωγής/κατασκευής διοξινούχων-κανιβαλικών κοτόπουλων, "ντοπαρισμένων" χοίρων, ορμονούχων αγελάδων και λαχανικών, "κάνουν καλό, ρίχνουν το κόστος των τροφίμων, και συμβάλλουν στην εξάλειψη της πείνας". Όταν μιλάμε για καπιταλισμό εννοούμε φυσικά το σύστημα που αποσκοπεί στη διαρκή μείωση του κόστους παραγωγής ως απαραίτητης προϋπόθεσης για την διαρκή αύξηση των κερδών του, και επομένως εκεί αποσκοπούν όλες οι μέθοδοι

παραγωγής του στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα, καθώς επίσης και οι τεχνολογίες/τεχνικές που υπο-στηρίζουν αυτές τις μεθόδους παραγωγής. Το κυνήγι του εύκολου κέρδους (υπερκέρδους) είναι μία από τις εκφάνσεις της καπιταλιστικής κοινωνικής οργάνωσης, οργάνωσης που έχει μετατρέψει σχεδόν κάθε κοινωνική δραστηριότητα—κι όχι μόνο την παραγωγική—σε δραστηριότητα με σκοπό το ....απλό κέρδος. Ήξ ου και η διαρκής προσπάθεια εμπορευματοποίησης των πάντων. Επομένως, αν αρκούμαστε σε μια, οσοδήποτε σφοδρή, αντίδραση στο υπερκέρδος κάποιων κακών καπιταλιστών ή/και μαφιών, αφήνουμε άθικτο το πνεύμα και την καρδιά του καπιταλισμού: την κοινωνική εκμεταλλευτική σχέση και δραστηριότητα με σκοπό το κέρδος. (Ό,τι δηλαδή κάνει και το Κ.Κ.Ε., που στιγματίζει την υπερεκμετάλλευση, τα υπερκέρδη των μονοπωλίων, αλλά καθόλου δεν ενοχλείται από τις δραστηριότητες των μικρομεσαίων βιοτεχνών/βιομηχάνων.)

● Προς αποφυγήν παρεξηγήσεως πρέπει βεβαίως να πούμε ότι δεν συμεριζόμαστε την διάκριση κέρδος-υπερκέρδος. Υπάρχει μόνο κέρδος, και το ποσοστό κέρδους δεν είναι αναγκαστικά ευθέως ανάλογο του μεγέθους μιας καπιταλιστικής επιχείρησης. Άλλωστε, ποιος μπορεί να πει που σταματά το κέρδος και που αρχίζει το υπερκέρδος. Η διάκριση αυτή είναι παραπλανητική και αποσκοπεί αφενός στο να αντιμετωπίζεται ως ασθένεια το σύμπτωμα μιας ασθένειας, κι αφετέρου—και κατά συνέπεια—να μην ανακαλύπτει η σκέψη κάποιου την ύπαρξη αυτής της ασθένειας. Στα κατωτέρω δύο αποσπάσματα κειμένων από αστικές εφημερίδες:

"Το σύνολο σχεδόν των βέλγων πτηνοτρόφων ανακάτευε καμένα μηχανέλαια στις ζωοτροφές για κοτόπουλα."

"Πολλοί κτηνίατροι διακινούσαν ορμόνες, αντιβιοτικά και εμβόλια σε μεσάζοντες, οι οποίοι τα μεταπωλούσαν σε 1.200 αυστριακούς παραγωγούς χοίρων, για την τεχνητή πάχυνση των τελευταίων."

δεν μπορεί κανείς, όσο και να προσπαθήσει, να βρει μια "μαφία" ή "λίγους κακούς" που στοχεύουν σε υπερκέρδη. Αντιθέτως, τα δύο αποσπάσματα καθρεφτίζουν όχι την εξαίρεση αλλά τον κανόνα: το κυνήγι της αύξησης του ποσοστού του κέρδους μέσω της μείωσης του κόστους παραγωγής.

● Γεγονός είναι όμως ότι στον αγώνα Καπιταλισμός—Κοινή γνώμη το σκορ είναι ήδη 1-0 υπέρ του πρώτου, αφού πλέον δεν προσπαθούμε να μάθουμε αν αυτά που τρώμε είναι αγνά ή όχι, αλλά πόσο ποσοστό μόλυνσης εμπεριέχουν αυτά που τρώμε.

● Τελειώνουμε, παραθέτοντας ένα απόσπασμα από το μυθιστόρημα του Πέτρου Αμπατζόγλου "Θάνατος Μισθωτού", εκδοθέν τη χρονιά του 1970, που δείχνει ότι ο κανιβαλισμός ως τρόπος παραγωγής (κοτόπουλων) δεν είναι κάτι που γινόταν πρόπερσι και αποκαλύφθηκε πέρυσι....

—"Το πρωί πήγα στα ορνιθοτροφεία ΦΡΕΣΚΟΤ", είπε ο Μπατής. "Ο διευθυντής έπινε παγωμένο βερμούτ μέσα στο γραφείο του, που είχε κλιματισμό. Φώναξε λοιπόν έναν νέο άντρα, κάπου τριάντα χρονών, τον γιό του, για να μας δείξει τις εγκαταστάσεις. Από το γραφείο, που λες, περάσαμε στο διπλανό τριώροφο κτίριο. Σε κάθε όροφο ζούσαν τρεις χιλιάδες κότες."

—"Έχουμε πέντε κτίρια", λέει ο γιός του διευθυντή, "δηλαδή κάπου 15.000 κότες, που ζουν μέσα σε θαυμάσιες ανέσεις."

Κάτω στο πάτωμα κάθε ορόφου ήταν στρωμένο άχυρο κι ένα κυκλικό λούκι έφερνε κάθε δύο ώρες τροφή, ένα είδος χοντροκομμένου αλευριού, κάτι περίεργο, σαν πίτουρο κιτρινωπό με άσπρες βούλες, σα μωσαϊκό.

—"Η τροφή τους είναι υγιεινή και θρεπτική", είπε ο γιός. "Αποτελείται από αλεσμένα κεφάλια, πόδια και έντερα από σφαγμένες κότες."

—"Δηλαδή", του είπα εγώ, "οι κότες ΦΡΕΣΚΟΤ είναι κανίβαλοι;"

—"Φυσικά, μα φυσικά", είπε ο γιός του διευθυντή. "Αυτό είναι το μυστικό μας. Γι' αυτό παχαίνουν δυο φορές περισσότερο από τις άλλες. Ξέρετε," μου λέει μ' ένα αγγελικό χαμόγελο, "αν οι άνθρωποι έτρωγαν ανθρώπους θα ήταν τετράπαχοι. Είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο πως αφομοιώνουμε ταχύτερα τις πρωτεΐνες του είδους μας απ' τις πρωτεΐνες των άλλων ζώων."

Και ήταν τετράπαχος ο γιός του διευθυντή και έλαμπε μ' αθάνα ευτυχισμένα γαλανά ματάκια.

Το ερώτημα που αναφύεται συχνά σε συζητήσεις: "Αν όμως έχετε αύριο μια αναρχική κοινωνική κατάσταση πώς θα τη διατηρήσετε; Και ακόμη κι αν αυτή διατηρηθεί για ένα κάποιο διάστημα, αργότερα, όταν θα έχει εξαντληθεί το αρχικό σφρίγος της επαναστατικής έξαψης και ετοιμότητας, δεν θα επανεδραιωθούν σιγά-σιγά και ύπουλα οι παλαιές καταχρήσεις—έτσι όπως εδραιώθηκαν την πρώτη φορά;" Το ερώτημα αξίζει να απαντηθεί, ιδιαίτερα το δεύτερο σκέλος του.

▼ Ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπορεί να επιτευχθεί μια Αναρχική κατάσταση είναι να ενεργεί ο καθένας, που καταπιέζεται, ως να είναι ελεύθερος, αντιπαρατιθέμενος ευθέως με κάθε εξουσία και παρακάμπτοντας ή υπερνικώντας με τη βία κάθε βία που τον αντιμάχεται ή τον καταδιώκει. Την ελευθερία του ο καθένας την αποκτά ασκώντας την. Μας διατάζουν να πορευόμαστε προς μία συγκεκριμένη κατεύθυνση· μας απαγορεύουν να κάνουμε ορισμένα πράγματα· ο καθένας μας όμως μπορεί να πάρει το θάρρος να ευχαριστήσει τον εαυτόν του και να βοηθήσει άλλους να ευχαριστήσουν τον εαυτόν τους σύμφωνα με τις ιδέες μας για το τι είναι σωστό. Κατά συνέπεια, θα έρθουμε αντιμέτωποι με βία και οι αντίπαλοί μας θα επιδιώξουν να μας στερήσουν τη φυσική μας ελευθερία με την οποία εξεγερθήκαμε· μπορούμε όμως να πάρουμε το θάρρος ν' αντιτάξουμε τη δική μας βία στη δική τους. Η Επανάσταση είναι ένα ζήτημα ιδεών, βάσει των οποίων θα δράσουμε, και βίας, η οποία θα μας καταστήσει ικανούς να τις επιβάλουμε. Με δεδομένη τη θέληση—τις ιδέες—και με δεδομένη επίσης τη φυσική υπεροχή, η Επανάσταση είναι ένα τετελεσμένο γεγονός, είτε πρόκειται για ένα νοικοκυριό, ένα εργαστήριο ή τον κόσμο ολόκληρο. Στην πραγματικότητα, η γεωγραφική της επέκταση είναι αναγκαία για να διασφαλίσει το αμετάβλητο οποιασδήποτε ατομικής επανάστασης. Μιλώντας για την Επανάσταση, εννοούμε το σύνολο όλων επιτυχημένων ατομικών και ομαδικών εξεγέρσεων θα καταστήσουν κάθε άτομο της επαναστατημένης περιοχής να ενεργεί με τέλεια ελευθερία, αν το επιλέγει, χωρίς να φοβάται διαρκώς την αποτρεπτική δράση ή την εκδίκηση μιας αντίθετης εξουσίας που υποστηρίζει το προηγούμενο σύστημα. Η Επανάστασή μας διαφέρει από αυτές των πολιτικών κομμάτων στο ότι δεν είναι ένα αποτέλεσμα που ανακηρύσσεται νομίμως μετά την καθυστάση των νομίμως αντιτιθέμενων στρατευμάτων, αλλά ένα γεγονός που αποτελείται από το σύνολο των ατομικών νικών απέναντι στην αντίσταση κάθε ατόμου που έφραζε τον δρόμο προς την [πολιτική] Ελευθερία. Σε αυτές τις συνθήκες είναι προφανές ότι οποιαδήποτε απτά αντίποινα μπορούν να αντιμετωπιστούν και θα αντιμετωπιστούν με μια επανάληψη της ίδιας επαναστατικής δράσης εκ μέρους των ατόμων ή ομάδων που τα υφίστανται, και η κατ' αυτόν τον τρόπο **διατήρηση** μιας κατάστασης Αναρχίας θα είναι κατά πολύ ευκολότερη απ'ό,τι με την επίτευξη μιας κατάστασης Αναρχίας με τις ίδιες μεθόδους, και ενώπιον, του ακόμη ακλόνητου οργανωμένου αντιπάλου.

▼ Επομένως καλούμαστε απλώς να πραγματευτούμε λεπτομερώς το σκέλος εκείνο του θέματος που αφορά τη βαθμιαία και πρόσκαιρα ανεπαίσθητη αναγέννηση των παλαιών κακών.

▼ Ως προκαταρκτική απάντηση επιτρέψτε μας να πούμε ότι αυτά τα κακά πρέπει εν τέλει να γίνουν αντιληπτά από εκείνους που τα υφίστανται, οι οποίοι δεν μπορούν παρά να συνειδητοποιήσουν ότι στην τάδε ή τάδε συνοικία στερούνται την ελευθερία που απολαμβάνουν στην άλλη, ότι το τάδε ή τάδε άτομο παίρνει από την κοινωνία ό,τι μπορεί και μονοπωλεί όσο περισσότερα μπορεί. Έχουν τη δύναμη να ασκήσουν τον κατάλληλο έλεγχο, εξοστρακίζοντας αυτό το άτομο και αρνούμενοι να το βοηθήσουν με την εργασία τους ή να του προσφέρουν πρόθυμα κάποιο από τα πράγματα που κατέχουν. Έχουν τη δύναμη να του ασκήσουν πίεση για να προσφέρει τις υπηρεσίες του. Έχουν τη δύναμη να χρησιμοποιήσουν βία εναντίον του. Τη δύναμη αυτή την έχουν τόσο ατομικά, όσο και συλλογικά. Είτε γιατί ως πρώην επαναστάτες εμπνεύστηκαν από το πνεύμα ελευθερίας, είτε γιατί εξοικιώθηκαν εκ γενετής με την απόλαυση της ελευθερίας, είναι αδύνατο να μείνουν απαθείς απέναντι σε ό,τι θεωρούν λανθασμένο. Το ζήτημα αυτό μπορεί να έχει λύση παρόμοια με αυτή που ήδη εξετάσαμε αναφορικά με την εγγύτατη διατήρηση της Αναρχίας. Και στη χειρότερη περίπτωση, δεν μπορεί να υποθέσει κανείς ότι η κατάχρηση θα φτάσει να γίνει ένα γενικό σύστημα σαν αυτό που υπάρχει σήμερα, χωρίς να έχει ήδη ξεσπάσει ένας βίαιος αγώνας. Λαμβάνοντας υπ' όψιν την εκπαίδευση του λαού αλλά και τα μέσα επικοινωνίας, θα ήταν απορίας άξιον εάν τα πράγματα πήγαιναν μέχρι και τα μισά. Η εγκαθίδρυση του υπάρχοντος συστήματος οφειλόταν σε αίτια που δεν θα είναι ενεργά πλέον.

▼ Ο πρωτόγονος κομμουνισμός καλυπτόταν από παχυλή άγνοια, και μολονότι οι άμεσες πηγές ανεφοδιασμού ήσαν αριθμητικά περισσότερες σε αναλογία με τον πληθυσμό απ'ό,τι

τώρα, ήσαν επίσης όχι μόνο λιγότερο παραγωγικές, μια και δεν υπήρχαν τα μέσα που μας πρόσφερε αργότερα η επιστήμη, αλλά και λιγότερο εύκολα σε σχέση με τις σημερινές μπορούσε κανείς να επωφεληθεί απ'αυτές. Η φυσική κατάσταση ήταν κομμουνιστική, όμως πέρασε εν τέλει από το μυαλό κάποιων ν' αρνηθούν σε κάποιους άλλους την αμοιβαία χρήση των δικών τους πόρων (παρεκτός εν όψει καταναγκασμού, όταν τη φιλοξενία την περιέβαλλε εθιμοτυπία), ενώ όχι μόνο δεν παραιτούντο επ' ουδενί τρόπο από την αξίωσή τους να τους φροντίζουν οι υπόλοιποι αλλά επέβαλλαν ακόμη να τους παραχωρούν όλα όσα αυτοί απαιτούσαν ανεξάρτητα από τις ανάγκες εκείνων στους οποίους πρόβαλλαν τις απαιτήσεις τους.

▼ Ως μέτρο προστασίας απέναντι σ' αυτή την επίθεση, και ως φυσική αντίδραση, καθιερώθηκε η φυλετική (TRIBAL) ιδιοκτησία και μέσω αυτής προέκυψε το σώμα των πολεμιστών. Το σύστημα του πολεμικού σώματος δημιούργησε αυτό της οπλαρχηγίας, και από την οπλαρχηγία αναδύθηκε αφενός το Κράτος κι αφετέρου η **ατομική** ιδιοκτησία. Από αυτά αναδύθηκε αφενός ο φεουδαλισμός κι αφετέρου η παραγωγή κέρδους· κατόπιν γεννήθηκε από την πλευρά του φεουδαλισμού η χωροδεσποτεία (LANDLORDISM) και από την πλευρά της παραγωγής κέρδους το εμποροκρατικό σύστημα, ακολουθούμενο από το βιομηχανικό σύστημα, και όλα αυτά συγχωνεύτηκαν και ενοποιήθηκαν στον σύγχρονο καθαρό καπιταλισμό. Στο μεταξύ, το Κράτος μετέβαλε τον χαρακτήρα του και μετετράπη επιτυχώς σε μηχανισμό κλοπής πλούτου μέσω της διοίκησής του τού στρατού, της γαιοκτησίας (φεουδαλική κυριαρχία), της εμπορικής κερδοσκοπίας, της βιομηχανικής εκμετάλλευσης, και πίο πρόσφατα μέσω της εξαπάτησης των λαϊκών μαζών. Δεν υπήρξε ποτέ τίποτε άλλο παρά ένας μηχανισμός ληστείας, εξαιρουμένου ότι υπήρξε, επιπλέον, ένας μηχανισμός αυθαίρετης καταστολής της ελευθερίας του σκέπτεσθαι, εκφράζεσθαι και πράττειν.

▼ Το παλαιό ένστικτο του Κομμουνισμού δεν είχε ξεριζωθεί από την παράδοση της ιδιοκτησίας-για-τον-λαό αρκετά ώστε να αντιλαμβάνονται ότι έκαναν κάτι κακό ιδιοποιούμενοι δια της βίας τα υπάρχοντα μιας άλλης φυλής, όμως είχε εξασθενήσει αρκετά ώστε να τους αποτρέπει από το να έχουν τη δέουσα και φυσική έγνοια για τους άλλους ανθρώπους συνολικά, αν και εξακολουθούσαν να προσφέρουν φιλοξενία σε κάθε μεμονωμένο ξένο. Η αιτία γι' αυτό ήταν ότι οι λίγες επιθετικές φυλές, απομονωμένες από τις υπόλοιπες, μπορούσαν να συνωμοτούν και να στέλνουν τις εύκαιρες ληστρικές ομάδες τους για να επιτεθούν αιφνιδιαστικά στις άλλες φυλές, και, αρπάζοντας πολύ συχνά από τις μη επιθετικές φυλές όλα τα μέσα συντήρησης που είχαν σωρεύσει, τις ανάγκαζαν να αντιμετωπίσουν με καχυποψία και ζήλεια όσες δεν ήσαν σαν αυτές· κι αυτές που είχαν τη μεγαλύτερη ευκαιρία να επιβιώσουν ήσαν αυτές που ήσαν εγωιστικές και έκρυσαν ό,τι μπορούσαν να περισώσουν από τα ερείπια, ή ό,τι έπαιρναν κατόπιν από φυλές εξίσου κακότυχες, ή προστάτευαν το απόθεμά τους με οχυρώματα· και από τις υπόλοιπες, όσες ακολούθησαν τον δρόμο της δημιουργίας οχυρωμάτων και απορροφήθηκαν έτσι από κάποιους από τους χαρακτήρες και τις παραδόσεις των οχυρωμένων (γιατί εκείνες που ήσαν οι πίο εγωιστικές, ζηλόφθονες και καχύποπτες ήσαν φυσικά κι οι πρώτες που ύψωσαν οχυρώματα), είχαν συνολικά περισσότερες πιθανότητες να επιβιώσουν απ' ό,τι οι άλλες που δεν ακολούθησαν αυτόν τον δρόμο.

▼ Ήταν επομένως εύκολο να πείθουν τους ανθρώπους να συνενώνονται με τους πρωτόγονους ληστές με σκοπό τη λεηλασία· σήμερα, είναι πολύ λίγοι αυτοί που θα παρασύρονταν από την ελπίδα μιας άμεσης βίαιης λεηλασίας, ακόμη κι εκεί όπου δεν υπάρχει ο φόβος της τιμωρίας και πολύ λίγος φόβος ότι θα προβληθεί επιτυχημένη αντίσταση—π.χ. στην Αφρική, η οποία είναι σήμερα πολύ πίο προσβάσιμη από τις άλλες ηπείρους απ' ό,τι ήταν την εποχή των προγόνων μας μια περιοχή που απείχε δώδεκα μίλια! Αν μη τι άλλο, η ιδέα της λεηλασίας είναι τώρα απεχθής στον κοινό νου· επίσης, οι δυσκολίες μιας τέτοιας ενέργειας, αν και πολύ λιγότερες απ' όσες είχαν να αντιμετωπίσουν οι πρόγονοί μας στις ληστρικές επιδρομές τους, την αποτρέπουν τόσο λόγω της μεγαλύτερης ευκολίας με την οποία όλοι πλην των πίο καταπιεσμένων μπορούν να καλύψουν στοιχειωδώς τις βασικές ανάγκες της ζωής, όσο και λόγω μιας αλλαγής στην φυσική πνευματική καλλιέργεια και ιδιοσυγκρασία των ανθρώπων εν γένει.

▼ Οι συνθήκες είναι επομένως τόσο διαφορετικές τώρα ώστε είναι πρακτικά αδύνατον να φανταστεί κανείς λογικά μια επανάληψη της εξέλιξης που οδήγησε στην υπάρχουσα κοινωνική κατάσταση. Αν όντως ξεφυτρώσουν κάποια κακά για να μετατραπούν εν καιρώ σε τυραννικό σύστημα, η φύση τους πρέπει να διαχωριστεί πλήρως από οτιδήποτε μπορούμε σήμερα να φανταστούμε. Ο συγκριτικά πυκνός πληθυσμός της γης, η σχεδόν παγκόσμια επικοινωνία που είναι παντού σύνηθες γεγονός, είναι όπως φαίνεται από μόνα τους ανυπέρβλητα εμπόδια για τη διεργασία μέσω της οποίας προέκυψαν στο παρελθόν η ιδιοκτησία και η εξουσία.

▼ Επιπλέον, θεωρούμε δεδομένο ότι η [πολιτική] Ελευθερία ως πηγή έμπνευσης προκα-

λεί όχι μόνο, όπως και κάθε άλλος κοινός στόχος, μια ανάπτυξη της αδελφικότητας και της αλληλεγγύης στους υποστηρικτές της, αλλά και μια τροποποίηση των διανοητικών κλίσεων έτσι, ώστε κάθε αληθινός Αναρχικός αισθάνεται ότι αντιβαίνει την ίδια του τη φύση το να καταπιέζει ενσυνείδητα κάποιο άλλο πρόσωπο ή να εμποδίζει την ελευθερία δράσης κάποιου· και γενικά μιλώντας, του είναι σε τέτοιο βαθμό αδύνατο να το κάνει αυτό, όσο είναι και για έναν νεαρό άνδρα να μείνει ασυγκίνητος από το αντίθετο φύλο, ή για μια μητέρα να χαίρεται να βασανίζει το παιδί της. Έχουμε κάθε λόγο να πιστεύουμε ότι αυτό το ορμέφυτο, αφυπνισμένο με μεγαλύτερη ένταση απ' ό,τι τα χονδροειδώς εγωιστικά που αναφέρθηκε ότι προέκυψαν στην πορεία της εξέλιξης, αυτό λοιπόν το ορμέφυτο, σαν και τα εγωιστικά, μέσω της κληρονομικότητας—εξίσου εύκολα και σε μεγαλύτερο βαθμό—και ως κάτι όντως ωφέλιμο, θα διαρκέσει πολύ περισσότερο απ' όσο διήρκεσαν αυτά.

▼ Δεν βλέπουμε επομένως κανένα λόγο να φανταστούμε ότι θα αναδυθεί η παλαιά κατάσταση πραγμάτων, ή κάποια άλλη εξίσου επιβλαβής, όταν θα έχουν εξοβελιστεί οι θεσμοί που τώρα καταπιέζουν την ανθρωπότητα, αλλά, αντίθετα, έχουμε λόγους να πιστεύουμε ότι η ολοκλήρωση της Επανάστασης θα σημάνει την αυγή μιας νέας εποχής στην ανθρώπινη πρόοδο. Ακόμη κι αν δεν πρόκειται να είναι έτσι, το όφελος για εκείνους που πέτυχαν τη νίκη της ελευθερίας, και για κάποιες από τις γενιές που θα ακολουθήσουν, θα είναι κάτι για το οποίο αξίζει κανείς ν' αγωνιστεί. Δεν μπορούμε να ρυθμίσουμε με διάταγμα την κατάσταση των επόμενων γενεών· οι απόγονοί μας πρέπει να την δουν οι ίδιοι. Αν όμως καθένας μας αποφασίσει να είναι ελεύθερος, και κερδίσουμε την δική μας ελευθερία, η ιστορία κι η επιστήμη μάς υποδείχνουν ότι κατά κανένα τρόπο δεν χρειάζεται να στερηθούμε το επιπλέον κίνητρο ότι οικοδομούμε ως εκ τούτου την ελευθερία και την ευημερία για εκείνους που θα μας διαδεχθούν.

FREEDOM 49

Οκτώβριος 1890

Το ανωτέρω άρθρο του Π. Κροπότκιν είναι το δέκατο πέμπτο από τα άρθρα που αποτελούν το βιβλίο του **ΑΥΤΗΝΕΡΓΕΙΣΤΕ**. Μέχρι τώρα έχουν δημοσιευτεί, με τη σειρά που έχουν και στο βιβλίο, τα εξής άρθρα κατά τεύχος:

No 8: Η ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
No 9: ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
No 10: ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ
No 11: ΑΥΤΗΝΕΡΓΕΙΣΤΕ
No 12: Η ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΑΡΧΗ
No 13: ΤΟΠΙΚΗ ΔΡΑΣΗ
No 14: Ο ΠΡΟΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΟΣ

No 14: ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
No 15: ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ
No 16: Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ
No 17: ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΠΕΙΝΑ
No 18: ΕΜΠΟΔΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΜΑΣ
No 19: ΜΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΨΗ
No 20: ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΡΚΕΤΑ ΚΑΛΟΙ;

Από τη σειρά φυλλαδίων με τίτλο **Εποικοδομητικές Κατεδαφίσεις** διατίθενται τα κατωτέρω κείμενα στην τιμή των 350 δρχ. το ένα (τιμή που συμπεριλαμβάνει το κόστος ταχυδρόμησης). Στείλτε το γράμμα σας και τα χρήματα στη διεύθυνση: **Τ.Θ. 76148 Τ.Κ. 17110 Νέα Σμύρνη Αθήνα.**

1. Π. Κροπότκιν: Η ΠΑΡΙΣΙΝΗ ΚΟΜΜΟΥΝΑ
2. Π. Κροπότκιν: Η ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΕΚΔΙΚΗΣΗ ΠΟΥ ΑΠΟΚΑΛΕΙΤΑΙ "ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ"
3. Μ. Μπακούνιν: ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
4. Ρ. Ναγκόρσκι: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΡΧΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ 1890-1915
5. Μπ. Τρέιβεν: ΜΑΣΤΟΡΑΣ ΤΟΥ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΟΣ
6. Μ. Μπακούνιν: ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΤΟΥ
7. Ουάκερ Σμιθ: ΣΑΜΠΟΤΑΖ (ΜΙΑ ΜΟΡΦΗ ΤΑΞΙΚΗΣ ΠΑΛΗΣ)
8. Αναρχοκομμουνιστική Ομοσπονδία Αγγλίας: Η ΔΙΚΗ ΜΑΣ ΑΠΟΨΗ
9. Κ. Μπερνέρι: ΕΡΓΑΤΟΛΑΤΡΕΙΑ
10. 11. Μ. Μπακούνιν: ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕ ΕΝΑΝ ΓΑΛΛΟ (Εκδόθηκαν από τον Ελεύθερο Τύπο με τίτλο "Από τον εθνικό πόλεμο στον ταξικό πόλεμο".)
12. HENK CANNE MEIJER: Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ
13. Πητ Ποστ: ΑΝΑΡΧΟΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ Ή ΘΑΝΑΤΟΣ !
14. Καρλ Κορς: Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΚΟΜΜΟΥΝΑ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΝΑΙ Η ΚΡΥΦΗ ΟΨΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ

Συνάδελφοι εργάτες—σας αποκαλούμε έτσι γιατί τέτοιοι ήσασταν πριν πουληθείτε και τέτοιοι ίσως γίνετε μόλις τελειώσει η περίοδος της δουλείας σας ως στρατιώτες. Εμείς, οι Αναρχοκομμουνιστές της Αγγλίας, που είμαστε το αγγλικό τμήμα των Αναρχοκομμουνιστικών ομάδων κόσμου, κάνουμε έκκληση στην ανθρωπινότητά σας να ακούσετε τον λόγο που σας απευθύνουμε και να δώσετε προσοχή πριν πετάξετε αυτό που είναι αφενός μια έκκληση κι αφετέρου μια προειδοποίηση.

▷ Ο παγκόσμιος αγώνας των μισθωτών εργατών ενάντια στην τυραννία του Καπιταλισμού γίνεται τόσο άγριος ώστε πρόσφατα, σε διάφορα μέρη του κόσμου, οι αφέντες μας χρησιμοποίησαν τον στρατό για να συντρίψουν τις ανερχόμενες βλέψεις του λαού. Στην Αμερική, στρατιώτες σκότωσαν άνδρες, γυναίκες και παιδιά επειδή τόλμησαν να διαμαρτυρηθούν για τους μισθούς πείνας που τους δίνουν. Το ίδιο έγινε στη Γαλλία, την Αυστρία, την Ιταλία, την Ισπανία και το Βέλγιο. Ίσως πείτε: Σε τί με αφορά αυτό; Λοιπόν, σταματήστε κι ακούστε. Πρόσφατα, στη Σκωτία, στο Μάδεργουελ, το Λίμπερπουλ, το Σαουθάμπτον, το Ληντς και το Μπράντφορντ, χρησιμοποιήθηκαν στρατιώτες—στα χέρια των οποίων ίσως φθάσει η έκκληση τούτη—για να κατασταλούν οι συγκεντρώσεις των εργατών και εργατριών, που προσπάθησαν να διαμαρτυρηθούν για τους άθλιους μισθούς που παίρνουν και για τις φρικτές συνθήκες στις οποίες πολλοί απ' αυτούς ζουν. Οι καπιταλιστές, στην προσπάθειά τους να συντρίψουν τους εργάτες μέσω "απεργοσπαστικής" δύναμης, είναι—και πάντοτε ήταν—έτοιμοι να χρησιμοποιήσουν τον στρατό για να πετύχουν τους απαιχθείς στόχους τους: μόλις πρόσφατα, στο Μάριμπορω της Αυστραλίας, αφού πρώτα τους μέθυσαν για τα καλά, κατόπιν τους έριξαν στην πόλη, όπου έκαναν πολλές βάρβαρες επιθέσεις· όμως και σ' αυτές τις περιστάσεις οι εργάτες έμειναν ήρεμοι—και πρόκειται για μία από τις δικές μας αποικίες. Άλλες κυβερνήσεις, σε άλλα μέρη του κόσμου, χρησιμοποίησαν στρατιώτες σαν "απεργοσπαστές" για να καταστείλουν τις προσπάθειες των εργατών να βελτιώσουν τη θέση τους. Οι άρχουσες δυνάμεις της Αγγλίας, που τις συγκροτούν οι αφέντες μας, αφέντες μας επειδή κατέχουν τα μέσα συντήρησης, δεν υπολείπονται σε τίποτα των "συνάδελφων-κλεφτών" τους καπιταλιστών των άλλων χωρών. Πρόσφατα, στη διάρκεια της απειλητικής Απεργίας των Εργατών Φωταερίου, είναι ευρέως γνωστό ότι είχε κανονιστεί όχι μόνο να καταλάβουν οι στρατιώτες τις Εγκαταστάσεις Φωταερίου αλλά και να δράσουν "απεργοσπαστικά" ενάντια στους απεργούντες. Πρέπει να συνεχιστεί αυτό; Κυρίως εσείς πρέπει να απαντήσετε σ' αυτό. Εσείς, που είστε οι γιοί εργατών, εσείς, που έχετε γνωρίσει τις σκληρές συνθήκες της εργοστασιακής ζωής, εσείς, που όταν τις υπηρεσίες σας δεν τις χρειάζονταν πλέον ένα αφεντικό, μπαίνατε στα αζήτητα ή αναγκαζόσασταν (στις περισσότερες περιπτώσεις) να καταταγείτε στον στρατό ή να πεθάνετε της πείνας, εσείς είστε αυτοί που θα καταστείλετε αυτούς που αφήσατε πίσω σας στο εργοστάσιο, το ορυχείο, το χωράφι ή το εργαστήριο, όταν αυτοί προσπαθήσουν να αντισταθούν στο να πεθάνουν αργά από πείνα; Όχι, σίγουρα δεν θα σφάξετε ποτέ τη δική σας τάξη σαν τους λύκους που διψούν για αίμα. Οι πατεράδες μας, οι μανάδες μας κι οι συγγενείς μας, όπως και πολλοί δικοί σας, αργόσβησαν στο φτωχοκομείο, ενώ εμείς, και πολλοί από εσάς, πρέπει να καλύψουμε όσο καλύτερα μπορούμε τις ανάγκες μιας άθλιας ζωής. Και γιατί; Για να μπορεί μια αργόσχολη τάξη τσιφλικάδων και καπιταλιστών να ζει έκλυτα και στη χλιδή, ενώ εμείς δουλεύουμε σκληρά και πεθαίνουμε της πείνας. Είναι σε θέση να διατηρούν την εξουσία τους πάνω μας απλώς γιατί μπορούν να σας προσλάβουν για να μας σκοτώνετε όταν εξεγυριόμαστε για ν' αλλάξουμε τις συνθήκες μας, πληρώνοντάς σας από αυτά που άρπαξαν από το αίμα και τον ιδρώτα των αδελφών σας. Όχι, χίλιες φορές όχι. Υπάρχει για όλους γη για να ζήσουν. Η φύση μάς προίκισε με ικανότητες όχι μόνο για να επιβιώνουμε, αλλά για ζούμε ζωή ευτυχισμένων ανδρών, γυναικών και παιδιών.

▷ Αγωνιζόμαστε να φτιάξουμε μια κοινωνία όπου δεν θα υπάρχουν ούτε αφέντες, ούτε σκλάβοι. Ούτε πλούσιοι, ούτε φτωχοί. Όπου όλοι θα μπορούν να ικανοποιούν τις ανθρώπινες επιθυμίες τους—κοντολογίς, αγωνιζόμαστε για την ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ. Θα έπρεπε άραγε να πούμε ότι εσείς—που είστε τμήμα της τάξης μας—θα βοηθήσετε να κατασταλούν οι ευγενείς προσπάθειές μας; Θυμηθείτε ότι κι εσείς έχετε να δώσετε τον αγώνα της επιβίωσης, ότι από την πρώτη ημέρα της απόδυσής σας από τον στρατό πρέπει ν' αρχίσετε τον αγώνα της επιβίωσης. Τί συμπάθεια μπορείτε να περιμένετε αν σήμερα χρησιμοποιείτε τα όπλα σας εναντίον εκείνων που δίνουν όχι μόνο τη δική τους αλλά και τη δική σας μάχη. Σταματήστε για λίγο, σύντροφοι, και στην εντολή "Έτοιμοι, πυρ!" πυροβολείτε τους αχρείους που σας [διατάζουν] να δολοφονήσετε τον λαό. Κάντε Εσείς το καθήκον σας κι Εμείς θα κάνουμε το δικό μας. Κάνουμε ό,τι μπορούμε γι' αυτό και δεν πρόκειται να πιασγυρίσουμε είτε πετυχαίνουμε να ΝΙΚΑΜΕ, είτε ανταμώνουμε τον ΘΑΝΑΤΟ. Δεν έχουμε τίποτα να χάσουμε πέρα από τις αλυσίδες μας, κι έχουμε

να κερδίσουμε έναν ολόκληρο κόσμο. Επομένως, εργαζόμαστε για την καταστροφή της ατομικής ιδιοκτησίας, πιστεύοντας ότι η κοινοτική κατοχή γης και κεφαλαίου θα 'ναι ο καλύτερος και ασφαλέστερος τρόπος για να επιτευχθεί ο μεγαλύτερος βαθμός ευτυχίας για εσάς και για όλη την ανθρωπότητα.

▷ Όταν ο λαός προσπαθήσει να πάρει πίσω τον πλούτο που δημιούργησε, θα ζητηθούν οι υπηρεσίες σας. ΣΚΕΦΤΕΙΤΕ προσεκτικά, και αποφασίστε μαζί με ποιούς θα αγωνιστείτε. Η επιστήμη εφοδίασε κι εμάς με όπλα και δεν θα διστάσουμε ν'απαντήσουμε όταν αρχίσετε το αιματηρό έργο των τυράννων μας. Η έκκλησή μας είναι ειλικρινής κι όχι λόγια του αέρα. Σας ζητάμε να επιλέξετε με ποιούς θα πολεμήσετε ποιούς. Με τους αφέντες μας ή μαζί μας; Η ιστορία του κόσμου αναφέρει περιπτώσεις που οι στρατιώτες ενώθηκαν με το λαό εναντίον των αρχόντων του. Ας ελπίσουμε ότι η ιστορία θα γράφει πως οι στρατιώτες της Αγγλίας στάθηκαν στο πλευρό του λαού ενάντια στους κλέφτες που τον ληστεύουν. Κάνουμε έκκληση να επιλέξετε, αλλά και σας προειδοποιούμε πως ό,τι κι αν γίνει, δεν θα πιαστούμε. Θα χρησιμοποιήσουμε στον αγώνα μας κάθε γνωστό σ' εμάς μέσον, και αν είστε εναντίον μας, μόνο ως προδότες της τάξης σας και ως εχθρούς του ανθρώπινου γένους μπορούμε να σας θεωρήσουμε. Σας ζητάμε ξανά να δείξετε τη συμπάθειά σας με τη συμμετοχή σας στην εξέγερση του λαού, που ίσως να μην αργήσει να έλθει. Ενώ είμαστε αποφασισμένοι να πολεμήσουμε τη βία με βία, θα προτιμούσαμε να σας υποδεχτούμε ως συντρόφους κι όχι ως εχθρούς. Το σύνθημά μας είναι "ΕΞΕΓΕΡΣΗ ! ΕΞΕΓΕΡΣΗ !" το δικό σας ποιό θα είναι; Κάποιοι από τους συντρόφους μας βρίσκονται ανάμεσά σας. Θα ανταποκριθείτε στο σύνθημά τους ή θα υπακούσετε στις διαταγές των αξιωματικών σας; Ας ελπίσουμε ότι μόλις οι σύντροφοί μας κραυγάζουν "ΕΞΕΓΕΡΣΗ !", εσείς θα βροντοφωνάξετε "Εξέγερση! Εξέγερση! ενάντια στην τυραννία και τη ληστεία. Ζήτω η Αναρχία κι η Κοινωνική Επανάσταση."

[Πρωτοδημοσιεύτηκε στις 19 Ιουλίου 1891, στην εφημερίδα "Ο Αναρχικός του Σέφιλντ".]

ΠΕΡΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Έριχ Φριντ

Έσκυψα χαμηλά
να φιλήσω
τις αστραφτερές μαύρες μπότες
του αφέντη μας
κι αυτός είπε:
πιό χαμηλά

Καθώς έσκυψα πιο χαμηλά
ένιωσα μέσα μου
μεγαλόπρεπα
την αντίσταση
της σπονδυλικής μου στήλης
που δεν ήθελε να ακύψει

Χαρούμενος έφυγα έρποντας
ευγνώμονας προς τον αφέντη μας
για την εμπειρία αυτή
της εσωτερικής μου
δύναμης
και αξιοπρέπειας

[Ο Έριχ Φριντ γεννήθηκε στη Βιέννη το 1921. Το 1938 έφυγε για το Λονδίνο, που έγινε ο τόπος της μόνιμης κατοικίας του. Το ποίημα αυτό προέρχεται από τον τόμο "100 ποιήματα χωρίς πατρίδα", που αποτελεί επιλογή των ποιημάτων που έγραψε μεταξύ του 1969 και του 1978. Πρώτη ελληνική δημοσίευση, "Χάρτης" Νο 14, Ιανουάριος 1985]